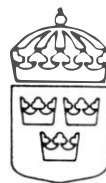

Motion till riksdagen

1988/89:L9

av Martin Olsson m.fl. (c)

med anledning av prop. 1988/89:23 om produktsäkerhetslag

Mot.
1988/89
L9-14

I propositionen framläggs förslag om en produktsäkerhetslag, vars syfte är att motverka att farliga varor och tjänster orsakar person- eller egendoms-skador. Vissa regler för att hindra att farliga varor och tjänster når fram till konsumenterna finns men dessa regler är ej heltäckande. Däremot saknas i stort sett regler för det fall då farliga varor eller tjänster har nått ut till konsumenterna och hos dem utgör en säkerhetsrisk.

Vad gäller föreliggande förslag om produktsäkerhetslag som bl. a. möjliggör återkallelse av farliga varor vill vi erinra om att det i anledning av prop. 1987/88:82 om ny kontrollordning av elektriskt material väcktes en centermotion 1987/88:N20, där bl.a. frågan om produktåterkallelse diskuterades. Näringsutskottet (NU 1987/88:30) framhöll med anledning av bl.a. denna motion att frågan borde tas upp i samband med att förslag om generell lagstiftning om produktåterkallelse m.m. läggs fram för riksdagen.

Centerpartiets principiella uppfattning är att tillverkare och importörer och övriga näringsidkare skall ta ansvar för vilka effekter och konsekvenser för miljön och för enskilda personer som en viss produkt kan ha. Vi har t.ex. under många år krävt att tillverkare och importörer av kemikalier skall åläggas att ha ansvarsförsäkring för sina produkter, bl.a. för att skadelidande skall garanteras ersättning oberoende av företagets möjligheter att utge ersättning.

Det är enligt centerpartiet väsentligt att inte endast en produktsäkerhetslag utan också en produktansvarslag införs. Krav på samordning av arbetet på dessa båda lagar framfördes i ett särskilt yttrande fogat till produktåterkallelsekommitténs betänkande, SOU 1987/66:24, och av ett antal remissinstanser. Detta krav avvisas i propositionen samtidigt som det redovisas att det i justitiedepartementet pågår överväganden rörande utformningen av en lagstiftning om produktansvar.

Det finns enligt vår mening flera beröringspunkter mellan produktsäkerhet och produktansvar. Eftersom förslag till lagstiftning inom dessa områden ej framläggs samtidigt vill vi understryka betydelsen av att erforderlig samordning sker mellan dessa båda områden när lagstiftning om produktansvar utarbetas. Det är enligt centerpartiet väsentligt att lagstiftningen omfattande dessa områden kommer att motverka såväl oseriösa företagare som produktion av farliga varor. Enskilda personer skall skyddas och få tillräcklig information om varors farlighet samt – om skador inträffar – få full ersättning. Härvid får inte heller näringsidkares ansvar för arbetsmiljön vid produktion av farliga varor glömmas bort.

Skador på grund av felaktigheter i material och konstruktion av bostadshus kan drabba den enskilde mycket hårt. Vi vill erinra om att centerpartiet i ett bostadspolitiskt program, framlagt under sommaren 1988, krävt att tillverkare och importörer av byggnadsmaterial skall åläggas att ta ansvarsförsäkring för sina produkter.

I en rapport om storstadsmiljön som centerpartiet också lade fram under den gångna sommaren togs frågan om producenternas ansvar för hur avfallet från en viss produktion skall hanteras och att producenten måste ta ett större ansvar för en produkts miljöpåverkan.

Vi vill i denna motion påpeka vikten av att de i olika sammanhang framförda centerförslagen kommer att beaktas vid utarbetande av produktansvarslag.

Vad gäller den föreslagna lagens tillämpningsområde begränsas den till varor och tjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet och som konsumenterna i inte obetydlig omfattning utnyttjar eller kommer att utnyttja för enskilt bruk. Härigenom sker två viktiga begränsningar. "Andra nyttigheter" som förutom varor och tjänster anges i 3 § marknadsföringslagen ingår inte i den föreslagna lagen. Inte heller omfattar lagförslaget tjänster och varor som enskilda utnyttjar inom den offentliga sektorn, t.ex. inom hälso- och sjukvården, i skolor och på daghem och fritidshem. Konsumentverket har i sitt remissyttrande vänt sig emot dessa begränsningar.

Med "andra nyttigheter" avses fast egendom, byggnader på annans mark, elektrisk kraft, aktier och andra värdepapper, krediter samt rättigheter av olika slag. Om förslaget i utredningen att utesluta "andra nyttigheter" framhöll konsumentverket i sitt remissyttrande att det ur konsumentsynpunkt är en försämring och att verket inte kunde finna några motiv för denna försämring. Begreppet "andra nyttigheter", med definition enligt marknadsföringslagen innefattande även aktier och diverse rättigheter, är ett för vitt begrepp för att omfattas av den föreslagna lagstiftningen. Under detta begrepp finns dock delar som enligt vår mening bör falla in under tillämpningen av produktsäkerhetslagen.

Uteslutande av varor och tjänster som enskilda utnyttjar inom den offentliga sektorn fann konsumentverket "inte godtagbart".

Vi delar konsumentverkets bedömning vad gäller dessa båda frågor. Beträffande konsumenternas rättigheter gentemot den offentliga sektorn vill vi hänvisa till centerpartiets krav på översyn av det allmännas skadeståndsansvar för att konsumentskyddet inom detta område skall vara lika starkt som inom icke offentlig verksamhet.

Frågan om komplettering av lagförslaget att även gälla vissa "andra nyttigheter" fordrar noggranna överväganden om gränsdragningen. Riksdagen bör därför i ett uttalande till regeringen kräva att förslag om komplettering av produktsäkerhetslagen att omfatta även vissa "andra nyttigheter" utarbetas och framläggs, exempelvis i samband med förslag om produktansvarslag.

Riksdagen bör göra ett motsvarande uttalande om att produktsäkerhetslagen även skall omfatta den offentliga sektorn enligt konsumentverkets uttalande. Riksdagen bör alltså inte godta uttalandet i propositionen att detta område "för närvarande" inte bör omfattas av lagen.

En särskild fråga som vi vill ta upp är vikten av att material m.m. som ej omfattas av läkemedelsförordningen skall omfattas av den nu föreslagna lagen. Exempel kan vara tandfyllnadsmaterial, exempelvis amalgam för tandlagning, liksom delar som opereras in i kroppen, implantat. I båda dessa fall finns många exempel på att människor anses ha drabbats av skada och svåra lidanden på grund av nämnda medel. Det finns därför all anledning att de krav som ställs i den föreslagna lagen bör omfatta dessa medel.

Som försäkringsinspektionen i sitt remissyttrande framhåller kan de åligganden som enligt den föreslagna lagen kan komma att riktas mot en näringsidkare innebära omfattande ekonomiska konsekvenser för denne. Det är därför viktigt att en näringsidkare kan skydda sig genom försäkringar. Detta är av betydelse både för näringsidkarens möjligheter att ekonomiskt klara av kraven och för konsumenternas möjligheter att få de rättigheter som lagen föreskriver.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om samordning mellan lag om produktsäkerhet och lag om produktansvar,

2. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om omfattningen av ett förslag till produktansvarslag,

3. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om att även vissa "andra nyttigheter" bör omfattas av produktsäkerhetslagen,

4. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om att produktsäkerhetslagen även skall omfatta den offentliga sektorn,

5. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om att produktsäkerhetslagen även skall gälla för vissa medel som ej omfattas av läkemedelsförordningen.

Stockholm den 7 november 1988

Martin Olsson (c)

Stina Eliasson (c)

Rosa Östl (c)

Ingvar Karlsson (c)

i Bengtsfors

Bertil Fiskesjö (c)

Bengt Kindbom (c)

Anders Svärd (c)